

2.1b. Egyetemisták a kari nyilvántartások tükrében

Az egyetemi titkárságokon fellelhető dokumentumok szerint a 2001/2002-es tanévben a kolozsvári BBTE-n tanuló diákság a következő alapmegoszlásokkal volt jellemezhető:¹

1. táblázat. A BBTE diákjainak nemi és nemzetiség szerinti megoszlása

Oktatási intézmény	összesen	fiú	lány	magyar	román
Babes Bolyai TE*	23153 (20311)	7473 (6556)	15680 (13755)	5159 (4468)	17421 (15843)

* A zárójelben lévő szám a nappali tagozatos diákokat jelöli

2. táblázat. A BBTE diákjainak nemi és nemzetiségi megoszlása karonként

Kar	lány		magyarok		románok	
	szám	lányok aránya	szám	a magyarok %-a	szám	a románok %-a
Matematika	680	43,73%	443	8,59%	1103	6,33%
Fizika	438	54,55%	172	3,33%	627	3,60%
Kémia	950	77,11%	250	4,85%	979	5,62%
Biológia	686	68,46%	321	6,22%	678	3,89%
Földrajz	1397	62,73%	300	5,82%	1564	8,98%
Jog	817	68,77%	188	3,64%	983	5,64%
Politológia	954	64,29%	394	7,64%	1042	5,98%
Európai Tanulmányok	915	73,67%	88	1,71%	1143	6,56%
Szociológia	353	67,11%	183	3,55%	343	1,97%
Közgazdaságtan	2299	69,75%	377	7,31%	2900	16,65%
Történelem-filozófia	1300	63,05%	642	12,44%	1382	7,93%
Pszichológia	1803	89,70%	678	13,14%	1318	7,57%
Irodalom és nyelvtudomány	2043	88,83%	551	10,68%	1720	9,87%
Sport	250	31,37%	171	3,31%	618	3,55%
Ortodox Teológia	234	41,12%	0	0,00%	569	3,27%
Görög Katolikus Teológia	251	54,68%	0	0,00%	452	2,59%
Református Teológia	187	85,39%	219	4,25%	0	0,00%
Római Katolikus Teológia	123	67,58%	182	3,53%	0	0,00%
összesen	15680	67,72%	5159	100%	17421	100%

A Babes-Bolyai Tudományegyetemen tanuló 23153 diák mintegy volt 23%-a magyar nemzetiségű. Ez (részben a magyar tagozatok beiskolázási arányaiban mutatkozó különbségek miatt) nagy karonkénti eltéréseket mutat. A magyarok “felülreprezentáltak”

¹ A statisztikákat Camil Postelnicu bocsátotta rendelkezésünkre.

a matematika, biológia, törtélelem-filozófia, politológia, szociológia, nyelv és irodalomtudomány valamint pszichológia tanszékeken. A jogi, közgazdasági képzésben, és az Európai Tanulmányok tanszéken arányuk jóval átlag alatti. Az ortodox és görög katolikus teológiák diáksága kivétel nélkül román, a református és katolikus teológiáké pedig magyar nemzetiségű. Vagyis a magyar diákság döntően “bölcész nép(es)ség”. A románok viszont felülreprezentáltak a piacképesebb (jogi és közgazdasági) karokon. Ez alól a matematika-informatika kar jelenti az egyedüli kivételt.

3. táblázat. A BBTE-s diákok tanulmányi év szerinti megoszlása karonként:

Kar	összesen	tanulmányi év				
		I	II	III	IV	V
Matematika	1555	510	359	336	350	--
Fizika	803	271	176	175	160	21
Kémia	1232	323	261	318	240	90
Biológia	1002	310	209	221	220	42
Földrajz	2227	956	535	556	180	--
Jog	1188	354	293	286	255	--
Politológia	1484	460	410	429	185	--
Európai Tanulmányok	1242	428	332	348	134	--
Szociológia	526	167	150	157	52	--
Közgazdaságtan	3296	1092	925	639	583	57
Történelem-filozófia	2062	584	554	569	355	--
Pszichológia	2010	815	732	320	143	--
Irodalom és nyelv tudomány	2300	726	625	561	388	--
Sport	797	251	249	197	100	--
Ortodox Teológia	569	170	129	131	139	--
Görög Katolikus Teológia	459	170	114	123	52	--
Református Teológia	219	69	74	46	30	--
Római Katolikus Teológia	182	57	44	46	35	--
összesen	23153	7713	6171	5458	3601	210

Jól nyomon követhető a kolozsvári felsőoktatás kilencvenes évek második felében felgyorsuló expanziója. A BBTE-n 1997 óta a beiskolázási számok majdhogynem megduplázódtak. Látható, hogy a helyszámok leggyorsabban a magyarok által nagyobb arányban látogatott bölcsészkarokon növekedtek. Ennek valamint a magyar nyelvű jogi és közgazdasági képzés beindulásának köszönhetően a magyar diákok száma a románokénál nagyobb mértékben nőtt. Az “Életstílusok” kutatás dokumentációja szerint

1997-ben az egyetem 14596 diákja közül 2820 (19%) volt magyar nemzetiségű.² Meg kell említenünk, hogy a 2002/2003-as tanévben a BBTE-en tanulók száma minden eddigit felülmúló arányban megnőtt. A magyar helyek és a magyarul érettségizettek száma hovatovább megegyezik.

2.1c. A tervezett és megvalósult minta

Miután a fenti nyilvántartásoknak birtokába jutottunk kézenfekvőnek tűnt a kvótás mintavételi eljárás. A magyar és a román nemzetiségű diákokra külön mintát vettünk, ami a kar, tanulmányi év és nem szerinti alpmegoszlásokat képezte le. A kolozsvári kutatási gyakorlatban a kvótás módszer egyébként is általánosnak mondható.

A kérdőívek önkitöltősek voltak. Szervezés-technikai szempontból egy kombinált eljárást használtunk, kérdező-biztosokat bízva meg a kérdőívek szétosztásával és begyűjtésével. Ezzel a módszerrel sikerült, az amúgy kétségbeejtően nagy és teljesen ellenőrizhetetlen lemorzsolódási arányt csökkenteni. Mindezzel együtt a hiány, leginkább a román nyelvű kérdőíveket illetően jelentékeny maradt.

Mindkét almintát 500-as esetszámúra terveztük. A román nyelvű kérdőívek esetében végül sajnos egész karok maradtak ki. A román mintában mutatkozó 127-es hiányt növeli, hogy a román nyelvű kérdőíveket 17 magyar diák is kitöltötte. Ezeket az elemzésben kénytelen voltam mellőzni. Mindezek mellett úgy ítélem meg, hogy így is kellő esetszám gyűlt össze ahhoz, hogy érdemben lehessen beszélni az alappopulációról.

Évfolyamok és nemek szerinti megoszlás nagyjából az elvárások szerint alakultak. A tervezett és megvalósult minta karok szerinti eltérését a következő táblázat szemlélteti:

---

² Veres Valér: Az "Életstílusok" kutatás mintavételének leírása (kézirat)

4. táblázat. Tervezett és megvalósult minta karok szerint

Kar	Magyar alminta		Román alminta	
	terv.	megv.	terv.	megv.
Matematika	42	32	32	31
Fizika	19	10	18	28
Kémia	25	19	28	27
Biológia	36	36	19	0
Földrajz	25	23	45	16
Jog	23	23	28	27
Politológia	22	18	30	30
Európai Tanulmányok	14	8	33	33
Közgazdaságtan	26	26	83	34
Történelem-filozófia	57	56	40	35
Pszichológia	44	29	38	22
Irodalom és nyelvtudomány	52	52	49	14
Sport	17	17	17	19
Ortodox Teológia	0	0	16	16
Görög Katolikus Teológia	0	0	13	13
Református Teológia	35	34	0	0
Római Katolikus Teológia	25	25	0	0
Szociológia	38	38	11	0
Összesen	500	446	500	356 (373³)

³ A 17 román nyelvű kérdőívet kitöltő magyarral együtt.